



# С Х О Д И Н К И

ГАЗЕТА  
Дудчанського загальноосвітнього об'єднання  
«школа-дитячий садок» I-III ступенів

## 70 років Херсонщині

Вітаємо Вас, херсончани, зі  
славною річницею утворення  
Херсонської області!  
Від усієї душі зичимо  
подальшого духовного  
відродження, економічного  
зростання, культурного  
піднесення, задля щасливого  
майбуття Херсонщини.  
**Адміністрація школи**

Зі святом, наша мала Батьківщино!  
Нехай міцніє здоров'я  
і примножуються сили твоїх жителів  
для натхненної праці, успішними  
будуть усі їхні починання!  
**Актив учнівського самоврядування**



Усіх херсончан вітаємо із 70-річчям  
утворення області!  
Бажаємо, щоб це свято наповнило  
ваші серця гордістю за свій край, а  
плідна праця і надалі слугувала  
запорукою вашого добробуту й  
достатку. Здоров'я вам, нових  
звершень та перемог!»  
**Учнівський колектив**

Шановні жителі  
Херсонщини! Вітаємо  
усіх з ювілеєм!  
Бажаємо добра та миру,  
родинного затишку  
і достатку. Хай не  
міліють криниці Ваших  
душ і стеляться життєві  
дороги виштитими  
рушниками щасливих  
доль.  
**Батьківський  
комітет**

Херсонщино, з днем  
народження!  
Бажаємо всім жителям  
краю здоров'я,  
благополуччя, невпинного  
ентузіазму на благо рідної  
Херсонщини.  
**Випускники школи**

### ЧИТАЙТЕ В НОМЕРІ:

- Єдиний і неповторний  
Херсонський край.....2
- Назустріч ювілею  
Херсонщини.....3
- Природні рекорди Таврії.  
Заповідники Херсонщини..4
- Стіни забутих предків.  
Перлина Херсонщини –  
Ганнівське городище.....5
- Де найкраще місце на землі?  
Експрес-опитування.....6
- Скільки нас і хто ми?  
Вустами статистів.....7
- Ода Херсонщині. Сторінка  
юного поета.....8

# Єдиний і неповторний Херсонський край

Батьківщина... Це слово завжди викликає теплі почуття. Повертає нас у дитинство, обвиває і переповнює спогадами. Нагадує про багате історичне минуле та шле надію про чудове майбуття.

Наша Херсонщина – єдина й неповторна! Саме цей куточок планети став домівкою для тисяч людей, подарував незабутні миті життя, виростив, навчив...

Херсонська земля почала заселятися ще за часів кіммерійців і кельтів, скіфів і сарматів.

У кінці XVIII ст. на місці укріплення Олександр-Шанс за наказом Катерини II від 18 червня 1778 року було засновано фортецю та верф із назвою Херсон. Ім'я дісталось від давньогрецького міста Херсонеса в Криму, де ще у 988 році хрестився князь Володимир. Першими жителями Херсона стали солдати й офіцери, майстри, ремісники. Всі вони становили багатонаціональне населення: українці, росіяни, греки, французи, німці... Завдяки активному суднобудуванню місто швидко розвивалося і вже з 1803 року стало центром Херсонської губернії, межі території якої багаторазово змінювались.

Загалом Херсонська губернія як адміністративний структурний підрозділ держави проіснувала з 1803 по 1920 рік. Від березня 1923 року місто стає центром Херсонського округу, який перебував у складі Одеської губернії. Після вересня 1937 року, коли з Одеської області було виділено Миколаївську область, Херсон і 12 районів стали компонентами останньої.

Історія створення вже сучасної Херсонської області доволі цікава. 30 березня 1944 року Радінформбюро подало інформацію про звільнення Херсона від німецько-фашистської окупації, помилково назвавши його обласним центром. Так як публічно визнати помилку тоді було неможливо, союзне керівництво вирішило створити нову область. Вона складалася із районів Миколаївської та Запорізької областей.

У повоєнні часи жителі Херсонщини взялися за відбудову підприємств, фабрик. Було відновлено колгоспи, радгоспи. Запрацювали оновлені спеціальні, загальноосвітні та середні школи, вищі навчальні заклади.

Тож очевидно, що жителі нашої області працелюбні та завзяті. Завдяки їм вона годує мешканців як України, так і зарубіжжя. Нашими солодкими кавунами ласували жителі країн Європи та СНД. Дякуючи родючим чорноземам, маємо змогу вирощувати як баштанні й овочеві, так і зернові, круп'яні культури. Славиться рідна Херсонщина й фруктовими садами. Активно процвітає виноградарство. Харчова промисловість розгортається і з боку тваринництва: розвиваються свинарські, молочні та птахоферми. До того ж агрохолдінг «Авангард» будує тут найбільшу птахоферму в Європі.



Завдяки наявності водних шляхів та виходу до морів, у регіоні пріоритетно залишається галузь суднобудування.

Варто згадати й про курортно-рекреаційне значення регіону. Найбільш відвідуваними місцями залишаються Бирючий острів, Асканія-Нова, Олешківські піски, Херсон, Арабатська стрілка.

Область веде природоохоронну діяльність, зокрема, налічується 2 біосферні заповідники, 3 національно-природних парки, 13 заказників, 32 пам'ятки природи, 12 пам'яток садово-паркового мистецтва, 10 заповідних урочищ.

Дбають тут і про щорічне проведення різноманітних конкурсів та фестивалів, до яких залучаються учасники зі всієї України. «Таврійські ігри», «Чорноморські ігри», «Таврійські передзвони», «Кубок Чорного моря» - це далеко не весь перелік масових заходів, які варто відвідати та по вболівати за конкурсантів.

Таврійський край подарував нам видатних людей. Це ветерани, Герої Радянського Союзу, політики, письменники, спортсмени, музиканти, актори театру і кіно. З Херсоном пов'язано багато імен впливових діячів: О. Суворов, І. Карпенко-Карий, Б. Грінченко, М. Коцюбинський, Олександр Грін та ін.

Про Херсонщину можна ще говорити й говорити. Та одне ми знаємо точно: вона завжди була, є і буде рідною домівкою, місцем, яке подарувало нам батьків, друзів, коханих. Батьківщина наших гірких невдач і солодких перемог, досвіду, злетів і падінь.

Із семидесятиріччям, любий Херсонський краю! Живи віки і процвітай!

*Член гуртка «Юнпрес», учениця 11 класу  
Коваль Анастасія*



# Назустріч ювілею

Наближається знаменна дата – 70-річчя утворення Херсонської області. До цієї події у Дудчанському закладі проводиться ряд заходів, які допоможуть школярам глибше відкрити цікаві сторінки з історії рідного краю, його культури, дізнатися про життя і особливості жителів Херсонщини, пізнати велич і красу своєї малої батьківщини. Юними фотоаматорами організовано фотовиставку «Мій рідний край – моя земля», шанувальники поезії провели конкурс авторських віршів «Херсонщина рідна моя». Учні 1-7 класів взяли участь у конкурсі малюнків «Херсонщині – 70», у шкільній бібліотеці проведено виставку літератури «Славний таврійський край».



Пошуковці школи почали роботу над створенням тематичних експозицій у музеї Бойової і трудової слави на основі архівних документів та матеріалів про видатних постатей Херсонщини.

На цьому робота дудчанських школярів щодо проведення заходів до ювілею заснування області не закінчується. Попереду ще багато цікавих свят, конкурсів, виховних годин. Будемо продовжувати вивчати і досліджувати усе цікаве про рідний край.

*Лепцова Руслана, учениця 9 класу,*

**Виростай, дитино, й  
пам'ятай: Батьківщина –  
то найкращий край!!!**

*Дмитро Павличко*



**Фотовиставка  
"Мій рідний край -  
моя земля"**

Фото Чумака Владислава,  
учня 9 класу





# Природні рекорди Таврії

## НАЙБІЛЬШИЙ В ЄВРОПІ ЗАПОВІДНИЙ СТЕП

Щоб побачити єдину в Європі ділянку степу, якого ніколи не торкався плуг (розкопаний степ не відновлюється ніколи), обов'язково потрібно відвідати унікальний куточок природи - заповідник Асканія-Нова, який віднесений до «100 великих заповідників і парків світу» і до «7 чудес України».

Приїжджаючи сюди, Ви потрапляєте у величезний музей під відкритим небом (більше 100 кв.км), в якому збереглися самотні стародавні кургани, кам'яні скіфські баби, створені стародавніми творцями. Тут Ви зможете гуляти по степах, лісах і парках, милуватися штучними ставками і каналами, різноманітністю рослинного світу, спостерігати за безліччю звірів і птахів. Тільки тут Ви зможете побачити, як в степу пасуться лами, шотландські поні, дикі коні, американські бізони, кафрські буйволи, сайгаки (найдавніші копитні, ровесники мамонтів), не кажучи вже про страусів, ему, нанду, дрофів, фазанів, павичів, зебр, південно-американських верблюдів, індійських і африканських антилоп, оленів.

Доторкніться до чудового світу природи, який приготував для Вас найдивовижніші чудеса!

## НАЙБІЛЬШЕ МІСЦЕ ГНІЗДУВАННЯ, ЗИМІВЛІ ТА ВІДПОЧИНКУ НА ПРОЛЬОТІ ВОДНО-БОЛОТНИХ ПТАХІВ В УКРАЇНІ

Чорноморський заповідник – один із найстаріших і найбільших на Україні. Дві великі мілководі затоки на перетині двох найбільших в Європі маршрутів сезонних перельотів птахів. Це цілий комплекс заповідних територій, що включає орнітологічний заповідник, ландшафтний природний парк і комплекс ботанічних територій.

Тільки тут можна побачити грандіозну картину прольотів десятків тисяч диких гусаків, коли величезна зграя, закриваючи півнеба, впродовж декількох годинників рухається суцільною темною смугою, виходячи із-за горизонту і ховаючись за горизонтом з протилежного боку небосхилу. Саме заради птахів і створений Чорноморський заповідник.

Потрапити сюди не так просто, птахи не люблять, коли їх турбують. Необхідний спеціальний дозвіл керівництва заповідника. Але якщо поталанить, Ви побачите і почуєте відомі «пташині базари», колонії пеліканів, тисячні зграї зимуючих лебедів.



## ЄДИНА В УКРАЇНІ ПУСТЕЛЯ

*Олешківські піски" неофіційно іноді називають єдиною пустелею в Україні. Територія пустелі має розміри 150 на 30 кілометрів, загальна площа пісків загалом становить близько 200 тис. га. Цей піщаний масив має унікальний клімат. Олешківські піски не проста пустеля. Навкруги пустелі розкинулись штучні ліси, створені руками людей. Тут є ландшафтний заповідник «Саги».*

У заповіднику охороняється не тільки тваринний і рослинний світ, а й унікальний ландшафт – саги.



Яскрава зелень, вологе повітря, приємна свіжість вітру – справжній оазис в пустелі. Усередині саги зазвичай є озеро, оточене рогозом. У чагарниках настільки свіжо і приємно, що про спеку відразу забуваєш. А навколо на стеблах рогозу десятки дрібних смарагдових жаб – квакш. У повітрі роються сотні яскравих метеликів з приголомшливими назвами: «адмірал», «денне павичеве око». Достатньо раз побувати у вільховій сазі, щоб запам'ятати цю пригоду на все життя. Окрім саг в заповіднику є луки, березові гаї, соснові посадки.

За матеріалами Інтернет-ресурсів: [www.hgi.org.ua/?ch=records](http://www.hgi.org.ua/?ch=records)

# Перлина Херсонщини

## Стіни забутих предків...

Кожен з нас хоч раз мріяв побувати за кордоном. Адже там обіцяють надзвичайні краєвиди, неповторні емоції і знайомство з культурними пам'ятками світового значення. Українці захоплюються витворами стародавніх цивілізацій і все частіше віддають дань моді іноземним традиціям. Нам цікавіше побачити єгипетські піраміди і Колізей, ніж згадати про творіння рідного народу. Ми просто забуваємо про ті унікальні історичні пам'ятки, які набагато є старшими від нас, і несуть цінну інформацію розвитку суспільства.

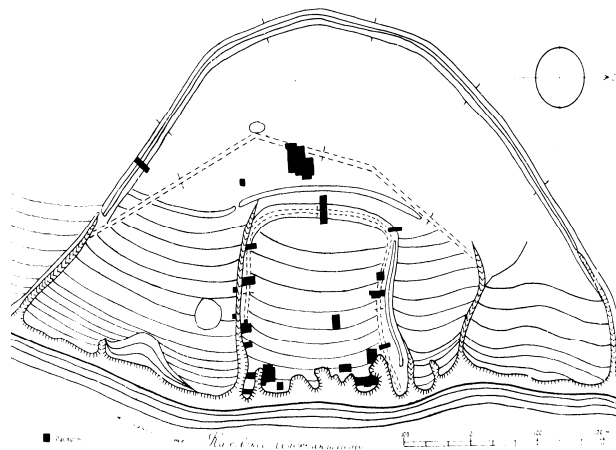
Однією з таких є і **Ганнівське** (Ананнівське) городище, розташоване в Нововоронцовському районі Херсонської області, на північному сході від с. Дудчани. Яскраві нариси акрополю та передмістя, фортечні стіни та укріплення торговців, господарський комплекс поселенців, вже давно цікавили краєзнавців. Починаючи з др. пол. 80 – х років ХХ ст. пам'ятку археології національного значення досліджували відомі історики Радянського Союзу. Різноманітні стародавні знахідки дали змогу розкрити не тільки картину життя людей доби залізного віку, а й дослідити торгівельні шляхи, міжнародні зв'язки з іншими державами. Бронзові прикраси і гроші свідчили про обмін ювелірною справою майстрів Середземномор'я. Розписаний керамічний посуд давав точну характеристику вірувань і звичаїв населення городища. До того ж, ще в 2008 році археологами було знайдено горщик з речовиною, що закам'яніла на стінках. За їх експертною оцінкою виявилось, що це фарба синього кольору, яка можливо належала місцевому художнику.

Але як шкода, що такі цікаві і вагомі факти залишаються лише на сторінках поодиноких праць українських дослідників. Все частіше в Ганнівському городищі спостерігаються розриті катакомби невмілими «чорними» археологами. Нагода

поживитись і беззахисність археологічної пам'ятки, робить її уразливою, і ... зникаючою із сторінок історії України. Не зважають навіть на Постанову Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2001 р. № 1716 «Про занесення до Державного реєстру нерухомих пам'яток України пам'ятки історії, монументального мистецтва та археології національного значення згідно з додатком». Більше 10-ти років ігноруються будь – які заборони і перестороги. Цінні знахідки назавжди йдуть в колекції приватних власників і ніколи вже не стануть спадком наших нащадків. Гірко визнавати, що майбутні покоління ніколи не побачать багато елементів з історії розвитку свого народу. Мовчання і байдужість кожного з нас свідомо повертає погляди до «інших світів».

Але я все ж маю надію, що наше молоде покоління допоможе зберегти цей унікальний місцевий скарб із великим світовим іменем, бо саме з таких маленьких перлин складається наша безмежна Україна.

*Член групи «Пошук» учень 11 класу  
Векиїн Сергій.*



# Де найкраще місце на землі?...

(Експрес – опитування)

У народі існує прислів'я : «У рідному краї сонце світить ясніше». І справді, де б ми не були, завжди повертаємось до рідного краю. Інколи, навіть відстань нам не перешкода, адже думки про домівку і близьких людей настільки теплі і сонячні, що здається ми відчуваємо їх присутність. Херсонщина – наша Мала Батьківщина - тут ми виростаємо і формуємо свої думки про світ.

Члени гуртка «Юнпрес» вирішили запитати у колишніх випускників нашої школи, які тепер живуть у містах і рідко бувають вдома, чи сумують вони за домівкою.

**Катерина:** Я вже 5 років живу в Миколаєві. Але думки про рідне село не покидають мене ніколи. Адже це найрідніше місце, де все моє. Тут пройшли мої шкільні роки, тут я знайшла найкращих друзів, без яких зараз себе просто не уявляю. Кожного разу, коли я повертаюсь додому, мене чекають батьки, які безмежно мене люблять. Тому для мене моє село – це місце приємних спогадів і любові.

**Анатолій:** Зараз я живу за кордоном. Тому Батьківщина для мене – це не просто слова. Подумки я завжди в Україні, в своєму селі. Тільки у нас найтепліше сонце і найяскравіші квіти, лише у нас люди вміють бути справжніми і щирими. Я часто згадую наш пляж і веселий літній відпочинок з друзями. Тільки в рідному краї живуть найдорожчі мені люди.

**Олена:** Протягом 5 років я проживаю в Херсоні. Але мій рідний дім тут, де я завжди відчуваю вільною від стандартів і вимог. Тут мене сприймають такою, яка я є. Тому моя домівка – це місце, наповнене свободою і легкістю.

**Роман:** Я не уявляю своє життя в іншій країні. Тому де б я не був, я завжди повертаюсь додому. Тут я виріс, все для мене звичне і близьке. Я знаю кожну вулицю, кожен куточок. Звідси можна черпати багатство для душі.

**Іван:** Я виріс в найкращому місці на землі. Тільки вдома найсмачніші кавуни і персики. Тільки тут річка здавалась морем, де завжди чекали пригоди. Я завжди повертаюсь сюди, ніби в дитячу добру казку.

**Анна:** Інколи хочеться повернутись додому дитиною. Тоді можна було бігати босоніж по вулиці з друзями і радіти просто так. Ми були щасливі, коли влітку припинявся дощ, чи взимку випадало багато снігу. В рідному краї хочеться жити просто так!

Такі слова просто беруть за душу. Зовсім скоро, нам старшокласникам, доведеться вилетіти з рідного гніздечка. І так хочеться побачити незвідані місця, зустріти нових людей! Але почувши відверті слова, розумієш, що думки завжди повертають на рідні стежки, туди – звідки починаємось МИ.

*Члени гуртка «Юнпрес»*



# СКІЛЬКИ НАС І ХТО МИ?



## Вустами статистів

Населення Херсонської області на 1 лютого 2013 року становило **1 077 643 осіб**, в тому числі міського населення 659 109 осіб (61,2%), сільського 418 534 осіб (38,8%).

Херсонська область відноситься до числа найменш густонаселених регіонів України. Щільність населення області у **2013 р.** становила 37,9 ос. на 1 км<sup>2</sup>, що вдвічі менше ніж в середньому по Україні.

## Динаміка населення

1939 - ~743 000  
1959 - ~824 000  
1970 - 1 029 988  
1979 - 1 163 435

1989 - 1 239 969  
2001 - 1 175 122  
2013 - 1 077

## Міста

Міські населені пункти з кількістю жителів понад 6,5 тисяч за даними Держкомстату<sup>[1][2]</sup>

<u>Херсон</u>	▼299,1	<u>Новотроїцьке</u>	▼10,7
<u>Нова Каховка</u>	▼47,9	<u>Новоолександрівка</u>	▲10,2
<u>Каховка</u>	▲37,4	<u>Чаплинка</u>	▼9,9
<u>Цюрупинськ</u>	▼25,1	<u>Білозерка</u>	▼9,8
<u>Генічеськ</u>	▼20,4	<u>Каланчак</u>	▼9,4
<u>Скадовськ</u>	▼18,9	<u>Велика Лепетиха</u>	▼8,5
<u>Гола Пристань</u>	▼14,9	<u>Нова Маячка</u>	▼7,1
<u>Берислав</u>	▼13,2	<u>Комишани</u>	▲7,1
<u>Антонівка</u>	▲12,9	<u>Велика Олександрівка</u>	▼7,0
<u>Таврійськ</u>	▼11,0	<u>Горностаївка</u>	▼6,7

## Національний склад

Національний склад населення Херсонської області за відомостями останнього перепису(2001)

	Національність	Кількість осіб	Відсоток до загальної кількості
1	<u>Українці</u>	961 584	82,00 %
2	<u>Росіяни</u>	165 211	14,09 %
3	<u>Білоруси</u>	8 186	0,70 %
4	<u>Татари</u>	5 353	0,46 %
5	<u>Вірмени</u>	4 548	0,39 %
6	<u>Молдавани</u>	4 179	0,36 %
7	<u>Турки</u>	3 736	0,32 %
8	<u>Кримські татари</u>	2 072	0,18 %
9	<u>Цигани</u>	1 752	0,15 %
10	<u>Євреї</u>	1 732	0,15 %
11	Інші	14 336	1,22 %
	Разом	1 172 689	100 %



## ТАВРІЙСЬКА ЗЕМЛЯ

Люблю тебе, мій рідний краю,  
Таврійська славная земля!  
Куточка кращого не знаю,  
Ніж той, де народився я.  
Це мої милії Дудчани,  
Село найкраще на землі.  
Тут на полях сміється сонях,  
Ростуть смачніші кавуни,  
Тут берег верби обіймають

Старого сивого Дніпра.  
Зелені балочки дримають  
Під ніжну пісню солов'я.  
Тут рідна хата, де зоріє  
Любові вогник і добра.  
І рідна школа, де навчають  
Нести прекрасне у життя.

*Іванів Владислав, учень 5 класу*

## УКРАЇНА – МОЯ РІДНЕНЬКА БАТЬКІВЩИНА

Мій рідний край, моя земля!  
Степи, лани, ліси, поля.  
Усе це зветься Україна –  
Моя рідненька Батьківщина.  
Живу у степовому краї,  
Мене його природа надихає,  
Чарує зеленню вона,  
Дарує пісню солов'я.  
Вітри тут з лісом розмовляють,  
Дніпрові хвилі піднімають,  
Приносять аромати степу,

Духмяних трав із смаком меду.  
У «вінок» серця я влітаю  
Усе, що так люблю і знаю:  
І сонце, й ріки, і степи,  
Бо тут живемо я і ти.

*Іванів Катерина, учениця 5 класу*

## МІЙ РІДНИЙ КРАЙ

Мій рідний край –  
Барвисте небо,  
Пташки співають навкруги.  
Річки, сади, поля діброви  
І цим пишаюсь я завжди.  
Живу, навчаюсь в цьому краї

І дуже я його люблю.  
Пройдуть роки – я не забуду  
Красу Дудчанської землі.  
*Пашкевич Олена, учениця 9 класу*

## КВІТКА ПІВДНЯ УКРАЇНИ

Краю мій, мої Дудчани,  
Простір неба, нив, садів.  
Квітка півдня України  
Неньки нашої землі.  
Стежки села сплелись мережково,  
Йдучи до безмежних ланів.  
Там колоски виблискують казково,  
Наливаючись зерном золотим.  
Де не ступи, усе знайоме:

Від стеблини до гаїв  
Серцю мила тут кожна хатина,  
І пташина і садок.  
У цій селі я народилась  
І тут живуть мої батьки.  
Куди не глянь – краса навколо.  
І в цій красі – квітує все.  
*Енгельс Ольга, учениця 9 класу*

О  
Д  
А  
Х  
Е  
Р  
С  
О  
Н  
Щ  
И  
Н  
І